

TÚLSZOLGÁLAT ÉS A HOZZÁ KAPCSOLÓDÓ NÉHÁNY INFORMÁCIÓ

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 2003/88/EK IRÁNYELVE (2003. november 4.)

a munkaidő-szervezés egyes szempontjairól

6. cikk

Maximális heti munkaidő

A tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy a munkavállalók biztonságának és egészségének védelmével összhangban:

a) a heti munkaidő időtartamát törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezések, kollektív szerződések vagy a szociális partnerek által megkötött megállapodások útján korlátozzák;

b) hétnapos időtartamokban az átlagos munkaidő, a túlórákat is beleértve, ne haladja meg a 48 órát.

16. cikk

Referencia-időszakok

A tagállamok a következő cikkek alkalmazásában referencia-időszakot állapíthatnak meg:

a) az 5. cikk alkalmazásában (heti pihenőidő) a referencia-időszak nem haladhatja meg a 14 napot;

b) a 6. cikk alkalmazásában (maximális heti munkaidő) a referencia-időszak nem haladhatja meg a négy hónapot.

A 7. cikkel összhangban biztosított éves szabadság és a betegszabadság időtartamát nem lehet figyelembe venni az átlagszámításnál, vagy azt annak szempontjából semlegesnek kell tekinteni;

c) a 8. cikk alkalmazásában (az éjszakai munka időtartama) a referencia-időszakot a szociális partnerekkel folytatott konzultációt követően vagy kollektív szerződés vagy a szociális partnerek közötti nemzeti vagy regionális szinten kötött megállapodások útján kell meghatározni.

Ha az 5. cikk által előírt minimálisan 24 órás heti pihenőidő ebbe a referencia-időszakba esik, akkor azt az átlagszámításnál nem lehet figyelembe venni.

19. cikk

A referencia-időszakoktól való eltérések korlátai

A 17. cikk (3) bekezdésében, valamint a 18. cikkben biztosított, a 16. cikk b) pontjától való eltérési lehetőség nem vezethet hat hónapnál hosszabb referencia-időszak kialakulásához.

A tagállamoknak azonban lehetőségük van arra, hogy a munkavállalók biztonság- és egészségvédelmével kapcsolatos általános elvek betartása mellett objektív vagy műszaki okok vagy a munka megszervezésével kapcsolatos okok miatt lehetővé tegyék, hogy kollektív szerződések vagy a szociális partnerek által kötött megállapodások a referencia-időszakot legfeljebb 12 hónapban rögzítsék.

2003. november 23-ig a Tanács, a Bizottságnak egy értékelő jelentéssel együtt beterjesztett javaslata alapján, felülvizsgálja e cikk rendelkezéseit és határoz a meghozandó intézkedésekről.

22. cikk

Vegyes rendelkezések

(1) A tagállamnak lehetősége van arra, hogy ne alkalmazza a 6. cikket, de csak a munkavállalók biztonság- és egészségvédelméről szóló általános elvek tiszteletben tartása mellett, feltéve hogy meghozza a szükséges intézkedéseket a következők biztosítása érdekében:

- a) a munkáltató nem írhatja elő a munkavállaló számára, hogy egy hétnapos időszak alatt 48 óránál többet dolgozzon, amelyet átlagként számítanak ki a 16. cikk b) pontjában említett referencia-időszakra tekintettel, kivéve ha a munkavállaló előzetesen beleegyezett az ilyen munkavégzésbe;
- b) a munkavállalót munkáltatója nem hozhatja hátrányos helyzetbe azért, mert a munkavállaló nem egyezik bele az ilyen munkavégzésbe;
- c) a munkáltató naprakész nyilvántartást vezet az ilyen munkát végző valamennyi munkavállalóról;
- d) a nyilvántartásokat az illetékes hatóságok rendelkezésére bocsátják, amelyek a munkavállalók biztonságával és/vagy egészségével kapcsolatos okok alapján megtilthatják vagy korlátozhatják a maximális heti munkaidő túllépését;
- e) a munkáltató kérésre tájékoztatja az illetékes hatóságokat azokról az esetekről, amikor a munkavállalók beleegyeztek abba, hogy hétnapos időtartam alatt 48 órát meghaladó munkát végezzenek, amelyet átlagként számítanak ki a 16. cikk b) pontjában említett referencia-időszakra nézve.

2015. évi XLII. törvény

a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról¹

XII. FEJEZET

SZOLGÁLATTELJESÍTÉSI ÉS PIHENŐIDŐ

72. Szolgálatteljesítési idő

134. § (1) A szolgálatteljesítési idő heti negyven óra (a továbbiakban: általános heti szolgálatteljesítési idő). A részben vagy egészben készenléti jellegű szolgálati beosztásban (a továbbiakban: készenléti jellegű szolgálati beosztás) ennél hosszabb, de heti negyvennyolc órát meg nem haladó szolgálatteljesítési idő állapítható meg.

(2) A szolgálatteljesítési idő - a heti szolgálatteljesítési idő figyelembevételével - többheti, de legfeljebb négyhavi vagy tizenhat heti keretben is meghatározható. A folyamatos ügyeleti szolgálat ellátására szervezett, valamint a készenléti jellegű szolgálati beosztásban a szolgálatteljesítési időt a heti szolgálatteljesítési időtartam figyelembevételével legfeljebb hathavi keretben is meg lehet határozni.

(3) Készenléti jellegű szolgálati beosztás az a szolgálati beosztás, amelyben

a) a hivatásos állomány tagja szolgálati feladatainak jellege miatt - hosszabb időszak alapulvételével - a heti szolgálatteljesítési idejének legalább egyharmadában fizikai vagy szellemi erőfeszítéssel járó, vagy fokozott figyelmet igénylő szolgálatteljesítés nélkül áll a rendvédelmi szerv rendelkezésére, vagy

b) a szolgálatteljesítés - különösen a szolgálati beosztás sajátosságára, a szolgálatteljesítés feltételeire tekintettel - a hivatásos állomány tagja számára az általánoshoz képest lényegesen alacsonyabb igénybevétellel jár,

és a hivatásos állomány tagja állandó készenléti helyzetben, a szolgálatteljesítés helyén látja el a szolgálatát.

(4) A miniszter rendeletben állapítja meg a készenléti jellegű szolgálati beosztásoknak minősülő szolgálati beosztások körét.

135. § (1) A szolgálatteljesítési idő a munkanapokra egyenlőtlenül is beosztható. A napi szolgálatteljesítési idő ilyen esetben sem lehet négy óránál rövidebb, és - a folyamatos ügyeleti szolgálat ellátására szervezett, az ór- és a készenléti jellegű szolgálati beosztásokat, valamint a (2) bekezdésben foglaltakat kivéve - tizenkét óránál hosszabb.

(2) Az eligazítás, váltás, valamint a szolgálati felszerelések felvétele és leadása érdekében a napi tizenkét órás szolgálatteljesítési idő legfeljebb harminc perccel meghosszabbítható a hivatásos állomány egy vagy többhavi szolgálatteljesítési időkeretben foglalkoztatott tagjánál, ha a szolgálatteljesítést naponta azonos helyen két fő egymás utáni beosztásával rendelik el.

(3) Fokozottan veszélyes - nagyfrekvenciás és ionizáló sugárzásnak, mérgezésnek, vagy biológiai kóroki tényezők jelenléte miatt fertőzés veszélyének kitétt, továbbá föld alatti létesítményekben, mesterséges és klimatikus viszonyok melletti - szolgálati beosztásban az ilyen tevékenységre fordítható napi szolgálatteljesítési idő egyenlőtlen időbeosztásnál sem haladhatja meg a hat órát.

(4) A hivatásos állomány tagjának beosztás szerinti napi vagy heti szolgálatteljesítési ideje az (1) és (2) bekezdésben meghatározott időtartamot legfeljebb egy órával meghaladhatja, ha a téli időszámítás kezdete a beosztás szerinti szolgálatteljesítési időre esik.

(5) Az egyes rendvédelmi szerveknél alkalmazható szolgálati időrendszereket és azok kereteit a miniszter állapítja meg.

(6) A szolgálatteljesítési időbeosztást - ide nem értve a túlszolgálat elrendelését - a szolgálati előljáró a szolgálatba lépést megelőzően legalább egy héttel előbb közli a hivatásos állomány tagjával.

136. § (1) A hivatásos állomány

a) nő tagját várandóssága megállapításától gyermekének egyéves koráig, továbbá

b) gyermekét egyedül nevelő tagját gyermekének tízéves koráig, ha annak felügyeletét más nem tudja ellátni, éjszakai szolgálatteljesítésre, valamint huszonnegy órás szolgálatra nem lehet beosztani.

(2)⁶⁹ A hivatásos állomány tagja részére, ha teljesített szolgálata a hat órát meghaladja, munkaközi szünetet kell biztosítani. A munkaközi szünetet a napi szolgálatteljesítési időn belül kell kiadni. A hat órát meghaladó szolgálatteljesítési idő esetén harminc perc, a tizenkét órát elérő szolgálatteljesítési idő esetén negyvenöt perc, a huszonnegy órát elérő szolgálat teljesítése esetén hatvan perc munkaközi szünetet kell biztosítani.

(3) A hivatásos állomány tagja részére a napi szolgálati tevékenység befejezése és a következő napi szolgálatteljesítés megkezdése között legalább nyolc óra egybefüggő pihenőidőt kell biztosítani, amelybe a lakásról a szolgálatteljesítési helyre és az onnan való visszautazás időtartama nem számít bele. A napi pihenőidő, ha az a nyári időszámítás kezdetének időpontjára esik, legalább hét óra.

(4) A hivatásos állomány tagját hetenként két pihenőnap illeti meg, ezeket lehetőleg együtt kell kiadni. A folyamatos ügyeleti szolgálat ellátására szervezett szolgálati beosztásokban szolgálatot teljesítők esetében az egy hónapra eső pihenőnapok közül legalább az egyiknek vasárnapra kell esnie.

(5) A (4) bekezdéstől eltérően a pihenőnap - a 135. § (3) bekezdése szerinti fokozottan veszélyes szolgálati beosztást kivéve - a szolgálati elfoglaltság miatt havonta összevontan is kiadható.

74. Túlszolgálat

139. § (1) Ha a szolgálati érdek vagy rendkívüli eset - így különösen tömegbaleset, elemi csapás, katasztrófa vagy súlyos kár megelőzése, elhárítása, következményeinek felszámolása, továbbá egyéb, a köz- és vagyonbiztonságot veszélyeztető, előre nem látható körülmény bekövetkezése - szükségessé teszi, a hivatásos állomány tagja a 134. §-ban meghatározott szolgálatteljesítési időn túl, valamint a munkaszüneti és pihenőnapon is kötelezhető arra, hogy szolgálatot teljesítsen (a továbbiakban: túlszolgálat).

(2)⁷⁰ A szolgálati érdekből elrendelhető túlszolgálat maximális időtartamát úgy kell meghatározni, hogy a heti szolgálatteljesítési idő és a túlszolgálat együttesen nem haladhatja meg a munkaidő-szervezés egyes szempontjairól szóló 2003. november 4-i 2003/88/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 6. cikk b) pontjában meghatározott heti időtartamot, a 134. § (2) bekezdése szerinti időkeret alkalmazása esetén négyhavi átlagban nem haladhatja meg az irányelvben meghatározott heti időtartamot.

(3) A (2) bekezdésben írt korlátozás nem alkalmazható, ha a túlszolgálatra tömegbaleset, elemi csapás, katasztrófa vagy súlyos kár megelőzése, elhárítása, következményeinek felszámolása vagy egyéb, a köz- és vagyonbiztonságot veszélyeztető előre nem látható körülmény bekövetkezése miatt kerül sor.

(4) A hivatásos állomány készenléti jellegű szolgálati beosztásban szolgálatot teljesítő tagja esetében, ha szolgálatteljesítési ideje - a heti negyvennyolc óra figyelembevételével - eléri a havi keretre megállapított szolgálatteljesítési időt, a (2) bekezdésben foglaltaktól eltérően túlszolgálat csak baleset, elemi csapás vagy súlyos kár megelőzése, elhárítása, következményeinek felszámolása, valamint arra való felkészülés céljából rendelhető el.

140. § (1) A túlszolgálatot az állományilletékes parancsnoknak vagy az általa felhatalmazott szolgálati előljárónak írásban kell elrendelnie. A teljesített túlszolgálatról nyilvántartást kell vezetni.

(2) A rendvédelmi szerv vezetőjének és helyetteseinek, valamint a szervezeti egység vezetőjének és helyetteseinek nem jár a túlszolgálatért ellentételezés, ha a tárgyévben teljesített túlszolgálat ideje nem haladta meg a háromszázötven órát.

(3) A hivatásos állomány (2) bekezdés hatálya alá nem tartozó tagjának a túlszolgálattal azonos tartamú szabadidőt kell biztosítani. Ha a túlszolgálatot heti pihenőnapon vagy munkaszüneti napon teljesítették, a túlszolgálat kétszeresének megfelelő szabadidő jár.

(4) A túlszolgálatért járó szabadidőt lehetőség szerint harminc napon belül kell kiadni. Ha a szabadidő kiadása veszélyezteti a szolgálatellátást, a szabadidő kiadását hat hónapon belül kell biztosítani. Ha a túlszolgálat havi vagy többhavi szolgálatteljesítési idő keretében történt, a szabadidő kiadása történhet hat hónapon túl is, de legkésőbb a következő év első félévében ki kell adni.

(5) A túlszolgálat elrendelésének és elszámolásának, valamint a túlszolgálatért járó szabadidő kiadásának rendjét a miniszter állapítja meg.

31/2015. (VI. 16.) BM rendelet

a belügyminiszter irányítása alá tartozó rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományát érintő személyügyi igazgatás rendjéről

23. Túlszolgálat

76. § A nem hivatali szolgálati időrendszerben dolgozónál a munkaszüneti napon teljesített szolgálat önmagában nem jelent túlszolgálatot. A túlszolgálat akkor keletkezik, ha a hivatásos állomány tagja részére meghatározott szolgálatteljesítési idő keretét az e napon teljesített szolgálat részben vagy egészben túllépi, vagy ha a hivatásos állomány tagját a szolgálatteljesítési időbeosztáson túl szolgálatteljesítésre szolgálatba rendelték.

77. § (1) Az állományilletékes parancsok vagy a túlszolgálat elrendelésére felhatalmazott szolgálati előljáró a túlszolgálat elrendelésekor a szolgálatszervezés elektronikus nyilvántartásának felhasználásával vagy írásban nyilatkoztatja a hivatásos állomány tagját, hogy a túlszolgálat ellentételezését szabadidő vagy díjazás formájában igényli.

(2) A túlszolgálat elrendelésére történő felhatalmazást a szolgálati előljáró részére az állományilletékes parancsnok írásban adhat, amelyben egyértelműen meg kell jelölni, hogy mely szervezeti elemek mely vezetői beosztást betöltő tagjai és mely állomány vonatkozásában jogosultak a túlszolgálat engedélyezésének jogkörét gyakorolni. A felhatalmazást az érintett állománnyal írásban ismertetni kell.

Akkor egy kis jog és matematika ezen ismeretek tükrében:

Az EP 2003/88/EK IRÁNYELVE (2003. november 4.) 6 cikk b) pontja alapján

Maximális heti munkaidő **hétnapos időtartamokban az átlagos munkaidő, a túlórát is beleértve, ne haladja meg a 48 órát**

2015. évi XLII. törvény (Hszt.) XII. FEJEZET 72. pontjában ezt meg is határozza a jogalkotó:

134. § (1) **A szolgálatteljesítési idő heti negyven óra** (a továbbiakban: **általános heti szolgálatteljesítési idő**). A részben vagy egészben **készenléti jellegű szolgálati beosztásban** (a továbbiakban: **készenléti jellegű szolgálati beosztás**) ennél hosszabb, de **heti negyvennyolc órát meg nem haladó szolgálatteljesítési idő állapítható meg.**

Hogyan is jön ki az éves JOGSZERŰEN MAXIMÁLISAN TELJESÍTHETŐ túlóra keret:

Az EP irányelv szerint heti max. 48 óra:

1 év 52 hét azaz 52×48 óra = **2496 óra / év** maximálisan **teljesíthető ledolgozott óra** nem több!

Hszt. által meghatározott **általános heti óraszám** számolva ami heti 40 óra:

1 év 52 hét azaz 52×40 óra = **2080 óra / év** alap óraszám ami tökéletesen **megfelel az irányelvnek.**

Az éves TÖRVÉNYESEN **teljesíthető túlóra ennek a kettőnek a különbözete:**

$2496 - 2080 = 416$

azaz **416 óra normál esetben** (nem a Hszt. szerinti rendkívüli esetet, esemény) **az éves jogszerűen elrendelhető túlszolgálat!**

Ez még nem a vége!

Az EP irányelv meghatározza az **átlag** heti maximálisan 48 óra kiszámításának módját is amit referencia időszaknak hív.

A 16. cikk b) a 6. cikk alkalmazásában (maximális heti munkaidő) **a referencia-időszak nem haladhatja meg a négy hónapot.**

Ez annyit jelent, hogy a négy hónap alatt teljesített óraszám osztva a négy hónapban eltelt hetek számával nem lehet 48 óránál több.

Az EP irányelvet figyelembe véve az éves túlszolgálatnak a 4 hónapos referencia időszak miatt ennek csak a 4 hónapra eső részét használhatja fel a munkáltató.

Pl: Az év első 4 hónapja 17 hétből áll.

azaz 17×48 óra = **816 óra** a maximum elrendelhető szolgálati idő, túlórával együtt.

dolgoztál 816 órát 17 hét (4 hónap) alatt: $816 / 17 = 48$ OK ez a maximum.

Ledolgozott idő a Hszt. szerint normál esetben 17×40 óra = **680 óra**

a kettő különbözete **136 óra** ez erre a 4 hónapra elrendelhető túlszolgálat mennyisége.

Igen ám de a 4 hónap alatt berendelték túlszolgálatra mondjuk 9 alkalommal (12óra/alkalom az egyszerűség kedvéért) keletkezett 108 óra túlszolgálatod.

a 4 havi (17 hét) alap óraszám $17 \times 40 = 680 + 108$ túlóra = 788 óra / 17 hét = $46,35$ óra tehát nem lépted át a heti maximum 48 órát.

vagy

$(108 \text{ óra} / 17 \text{ hét} = 6,35 \text{ óra/hét} + a 40 \text{ óra alap} = 46,35 \text{ óra/hét})$

PI ebben a 4 hónapban elrendelt túlszolgálatod normál esetben nem haladta meg a 136 órát.

OK de a 108 óra simán belefért mi lesz a fentmaradó 28 órával?

SEMMI a következő 4 hónapos időszakra NEM vihető tovább mert arra is a 4 hónapos referencia óraszám (max 48 óra / 1 hét átlag) vonatkozik!

Hiába az éves 416 órás éves keret ebben az esetben a munkáltató ebből így elbukott 28 órát, maradt neki a következő 2 x 4 hónapra 2 x 17,5 hét óraszámami a jogszerűen elrendelhető túlszolgálat kerete.

Mikor válik jogszerűtlenné az elrendelés?

Maradjunk az előző példánál, de nem 9 hanem 13 alkalommal rendeltek be ami már 156 óra.

a 4 havi (17 hét) alap óraszám $17 \times 40 = 680 + 156$ túlóra = 836 óra / 17 hét = 49,17 óra tehát átlépték a jogszerűen elrendelhető heti maximum 48 órát.

vagy

$(156 \text{ óra} / 17 \text{ hét} = 9,17 \text{ óra/hét} + a 40 \text{ óra alap} = 49,17 \text{ óra/hét})$

PI ebben a 4 hónapban elrendelt túlszolgálat meg haladta a 136 órát.

Önkéntes vállalás az engedélyezett kereten felül:

Erre jelenleg normál helyzetben véleményünk szerint nincs lehetőség, ha a jogszabályokat betartják!

A aláírod és vállalod attól nem lesz jogszerű csak kisebb az esélye, hogy ha történik valami akkor kibúvót találj.

PI: elalszol szolgálatban vagy bármi más. Nem fogsz tudni hivatkozni a fáradtságra mert ott egy papír miszerint „önként” vállaltad (bár nem jogszerűen).

Hátránya?

Most kérés később elvárás lesz! (ha még nem az)

*Tudjuk ott a 22. cikk de legjobb tudomásunk szerint, mint tagállam vállaltuk a 6. cikk alkalmazását! ☺